

Yrittäjyyskasvatuksen ja talousosaamisen linjaukset-työryhmän kokous

Kokoukseen osallistujat

Minna Balint (pj.)
Helena Leskinen (siht., Nina Penttisen sijasta)
Tomi Alakoski
Susanna Aro
Mirja Hannula
Ilkka Eronen
Natalia Härkin
Mirja Hannula
Ulla Mäkeläinen
Tommi Karjalainen (ei läsnä)
Simo Karvinen
Mikko Kinnunen
Mari Kokko
Lauri Kurvonen
Sanna Lehtonen
Anu-Riikka Lehtola (Anna Mari Leinosen sijasta)
Timo Pihkala
Mar Porres (ei läsnä)
Anu Raijas (ei läsnä)
Mette Ranta
Tarja Römer-Paakkanen
Juha Saukkonen
Sami Suomela
Auli Toom (ei läsnä)

opetus- ja kulttuuriministeriö
opetus- ja kulttuuriministeriö
Suomen 4H-liitto
Maa- ja metsätaloustuottajien keskusliitto MTK
Elinkeinoelämän keskusliitto
Kuntaliitto
Työ- ja elinkeinoministeriö
Elinkeinoelämän keskusliitto
opetus- ja kulttuuriministeriö
opetus- ja kulttuuriministeriö
Lauttasaaren yhteiskoulu
Suomen Yrittäjät ry
Osuuskuntien Keskusjärjestö Pellervo ry
Opetusalan Ammattijärjestö ry OAJ
YES ry
Keski-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä, Keuda
Lappeenrannan-Lahden teknillinen yliopisto LUT
Finlands Svenska Skolungdomsförbund FSS rf.
Suomen pankki
Oikeuspalveluvirasto
Yrittäjyyskasvatuksen Tutkimusseura ry
Jyväskylän ammattikorkeakoulu
Nuorten yrittäjyys ja talous NYT
Helsingin yliopisto

Vierailijat

Samuel Leppämäki, Suomen ylioppilaskuntien liitto SYL
Elina Liekkinen, Suomen opiskelijakuntien liitto Samok
Veikka Ormio, Suomen Lukiolaisten Liitto

Aika: tiistai 9.12.2025 klo 10.00–12.00

Paikka: Teams

Käsiteltävät asiat

1. Puheenjohtaja avasi kokouksen 10.00.
2. Esityslista hyväksyttiin.
3. Edellisen kokouksen muistio hyväksyttiin.
4. Kuultiin asiantuntijaesitykset

Digiraadin tulokset

Puheenjohtaja esitteli 3. – 14.11.2025 toteutetun Digiraadin tuloksia. Digiraadissa oli mukana noin 90 perusopetuksen 6.- ja 9.-luokkalaista keskustelemassa oppimisesta, taloudesta, yrittäjyydestä ja tulevaisuudesta. Keskeiset havainnot keskustelusta olivat, että koulujen toivottiin kannustavan oppilaiden omien ideoiden keksimiseen sekä mahdollistavan niiden toteuttamisen. Yhteishenki ja kannustus nähtiin oppimista edistävinä ja arjessa iloa tuottavina asioina. Omasta taloudestaan oppilaat keskustelivat luontevasti ja erityisesti esille nousivat säästäminen ja turhan kulutuksen hillintä. Yrittäjyyttä ja yrittäjiä arvostettiin, vaikka moni pohti, etteivät omat valmiudet ryhtyä yrittäjäksi ehkä ole riittävät. Oppilaat kantoivat huolta maailman ja Suomen tilanteesta ja näkivät tulevaisuuden jossakin määrin toivottomana. Tämä kielii tarpeesta vahvistaa tulevaisuuslukutaitoa. Raatien loppulausumat löytyvät Digiraati-alustalta

<https://digiraati.fi/statement/preview/93?lang=fi&headless=false>

<https://digiraati.fi/statement/preview/94?lang=fi&headless=false>

Suomen lukiolaisten Liiton näkemykset yrittäjyyskasvatuksesta ja talousosaamisesta

Puheenjohtaja Veikka Ormio Suomen Lukiolaisten Liitosta esitteli yrittäjyyskasvatuksen ja talousosaamisen tilannetta lukiokoulutuksessa sekä nuorten tarpeita ja kehitysehdotuksia. Yrittäjyyskasvatuksen kannalta positiivisena nähtiin se, että tulevaisuudessa harrastuneisuudesta palkitaan (yrittäjyyden lukiodiplomi). Yrittäjyyskasvatuksen toteuttamiseen on luotu malleja yrittäjyyden kehittämiseen ja niitä on syytä levittää (yrittäjyyden ja liiketoiminnan kehittämistehtävä). Lisäksi puheenvuorossa tuotiin esille keinoja vahvistaa osallisuutta ja yrittäjyysvalmiuksia opiskelijakuntien toimintaan panostamalla sekä työelämän kanssa tehtävällä yhteistyöllä esim. yrittäjyysopintojaksojen (vert. Vuosi yrittäjänä) tai TET-toiminnan tapaan. Taloustaidot olisi mahdollista laajentaa läpileikkaavasti eri oppiaineisiin esimerkiksi soveltavien tehtävien avulla.

Suomen opiskelijakuntien liitto Samok ry:n näkemykset yrittäjyyskasvatuksesta ja talousosaamisesta

Koulutuspolitiikasta vastaavaa hallituksen jäsen Elina Liekkinen esitteli yrittäjyysopintojen tilannetta ammattikorkeakouluissa sekä tutkinnon suorittaneiden yrittäjäksi ryhtymistä. Lisäksi kuvattiin nuorten, alle 29-vuotiaiden talousosaamista. Ammattikorkeakoululaisten näkökulmasta tärkeää olisi, että yrittäjyyskasvatus ja talousosaaminen olisivat osa koko koulutuspolkua ja alkaisivat jo ennen korkeakouluopintoja. Opintoihin tulisi sisältää yrittäjyyttä tukevien taitojen ja valmiuksien vahvistaminen. Korkeakouluissa opettajilla olisi oltava laajasti perusymmärrys yrittäjyydestä ja koulutusjärjestelmän tulisi mahdollistaa yrittäminen opintojen ohessa ja yrittäjyyskokemusten opinnollistaminen. Korkeakoulut voisivat tukea opiskelijoiden yrittäjyysintentiona esimerkiksi yrittäjyysmentorien, alumniyrittäjien ja yrityskiihdyttämöjen avulla. Elinkeinoelämän kanssa tehtävässä yhteistyössä olisi otettava huomioon erityisesti kansainväliset opiskelijat.

Suomen ylioppilaskuntien liitto SYL ry:n näkemykset yrittäjyyskasvatuksesta ja talousosaamisesta

Koulutuspolitiikasta vastaava hallituksen jäsen Samuel Leppämäki esitteli yrittäjyyskasvatuksen ja talousosaamisen tilannekuvaa yliopistoissa. Esille nousivat koko koulu- ja opiskelupolun aikainen yrittäjyyskasvatus ja taloustaitojen vahvistaminen. Opiskelijoita pohdituttaa erityisesti liiketoimintaideoiden kehittäminen ja riskinotto, johon ei välttämättä ole halukkuutta tulevaisuuskon heiketessä. Uraseuranta tuo esille alakohtaisia eroja siinä, miten yrittäjyys todetaan uravaihtoehtona tai kuinka koulutuksen on koettu vahvistaneen yrittäjyystaitoja. Mikäli yrittäjyysvalmiuksien ja työelämätaitojen vahvistaminen nähdään tarpeelliseksi, tulisi muutosten vaikutuksia arvioida laajasti opetussuunnitelmiin, esim. muut tutkinnolle olennaiset sisällöt huomioon ottamalla. Kaikille pakollisia yrittäjyysopintoja ei kannateta alojen erilaisuuden vuoksi. Työelämäyhteistyön lisäämiseen sekä harjoittelujen mahdollistamiseen alasta riippumatta kannatetaan varauksellisesti. Erityisesti tulisi kehittää yliopistojen urapalveluja.

Asialistaan merkittävä OSKU ry:n puheenvuoroa ei pidetty esittelijän poissaolon vuoksi.

5. Yhteinen keskustelu

Esitysten pohjalta työryhmässä nousi esille seuraavat havainnot:

- Yrittäjyys- ja työelämätaidot sekä tulevaisuustaidot/tulevaisuuden ennakointi liittyvät toisiinsa. Erityisen tärkeää on yrittäjämäinen asenne.
- Toive työelämäyhteyksien lisäämiseen sekä käytännönläheiseen työpaikoilla tapahtuvaan tai työelämälähtöiseen oppimiseen on noussut esille myös muissa yhteyksissä keskusteltaessa opiskelijoiden kanssa.
- Opiskelijan oman liikeidean luomisen lisäksi olisi tärkeää tuoda esille jo olemassa olevan yrityksen jatkamisen mahdollisuus. Hiljaa yritystoiminnan lopettavia on paljon, ja jatkajia tarvittaisiin.
- Osaamisen kehittymistä tulisi aiempaa vahvemmin nähdä koulutusasteet ylittävänä oppimispolkuna, ei koulutusaste kohtaisina siiloina. Valmiudet opitaan pikkuhiljaa.
- Pitäisi tarkastella myös sitä, miten paikallisesti tai alueellisesti voitaisiin lisätä eri koulutusasteiden yhteistyötä.
- Yhteistyötä oppilaitosten sekä yrittäjyyskasvatusta ja talousosaamista edistävien toimijoiden välillä on mahdollista kehittää siten, että oppilaitosten toimintaa tukemaan muodostuu erilaisten toimijoiden ekosysteemi esim. kaupunki- ja kuntatasolla.
- Tarvitaan mahdollisuuksia kaikille ja kaikilla koulusasteilla. Erityisesti tarvitaan konkreettisia kokeiluja, joilla voidaan hälventää pelkoa yrittäjäksi ryhtymiseen.
- On tärkeää, että harrastuneisuus otetaan huomioon (esim. lukiodiplomi, korkeakouluissa opinnollistaminen, osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen vapaa-ajalla saadusta yrittäjyysosaamisesta)
- Opettajien osaamisella ja hallinnolla on olennainen rooli pedagogisissa ratkaisuissa, jotka tukevat opiskelijoiden mahdollisuuksia saada yhteyksiä työelämään sekä laajemmin yhteiskunnan toimintaan. Kouluissa ja oppilaitoksissa tarvitaan verkosto-osaamista ja johtamista sekä myönteistä toimintakulttuuria.
- Kouluyhteisössä oppilaiden ja opiskelijoiden osallistamista voidaan lisätä. Esimerkiksi oppilastoimikuntatoimintaa voidaan laajentaa koskemaan laajempaa oppilas- ja opiskelijajoukkoa.
- 'Yrittäjyys' opintojen nimessä voi joissakin tapauksessa karkottaa osan (AMK)opiskelijoista. Tarpeen miettiä, miten valmiuksia ja osaamista olisi mahdollista hankkia laajemmin opintojen aikana. Myös

vaateet tutkintojen nopealle suorittamiselle karsivat valinnaisena ja ylimääräisenä suoritettavien kurssien kysyntää/tarjontaa, joita esimerkiksi yrittäjyysopinnot usein ovat.

- Tarvitaan neuvontaa ja ohjausta niille, jotka osoittavat halua ja kiinnostusta yrittäjyyteen.
- Kansainvälisten opiskelijoiden huomioon ottaminen yrittäjyysopinnoissa ovat tärkeää.
- Yliopistoissa polkuja tutkijasta yrittäjäksi tai yritysten palvelukseen sekä paluu akateemiselle uralle tulisi joustavoittaa. – Pro gradu -työt tehdään mielellään yritysysteistyössä, jos löytyy yhteistyöhön halukkaita yrityksiä.

7. Todettiin seuraavien kokousten teemat. Tammikuun kokouksessa (22.1.2026 klo 9–11) aiheena on opettajankoulutus ja helmikuussa (4.2.2026 klo 9–11) esitellään talousosaamisen tutkimuksia ja käydään periaatekeskustelu linjausten laatimiselle.

8. Muut asiat

- Simo Karvinen toi tiedoksi, että opetus- ja kulttuuriministeriö on myöntänyt Lauttasaaren yhteiskoulun säätiölle lukiokoulutuksen erityiseen koulutustehtävään liittyvän valtakunnallisen kehittämistehtävän yrittäjyydessä ja liiketoiminnassa seuraavaksi kuudeksi vuodeksi.
- Ilkka Eronen esittämä toive palata vielä esittämättä jääneeseen ammatillisen koulutuksen opiskelijapuheenvuoroon otetaan huomioon, ja opiskelijajärjestöjen kanssa neuvotellaan sopiva ajankohta esityksille.

9. Puheenjohtaja päätti kokouksen 12:03